

PRACOVNÝ LIST 15

Environmentálna etika

„Mravný človek je vtedy, ak mu je každý život, aj život zvierat'a, aj život rastliny posvätný.“

Albert Schweitzer

Úloha 1: Kto bol Albert Schweitzer? Vyhľadaj o ňom informácie a zhrň ich do desiatich viet. Prečo sa považuje za jedného zo zakladateľov environmentálnej etiky?

Environmentálna etika vychádza z tvrdenia, že celá príroda a jej zložky má hodnotu a ako taká má byť chránená. Preto je environmentálna etika rozvíjaná ako teória, ktorá má predkladať objektívne morálne normy pre správanie sa človeka vo vzťahu k životnému prostrediu. Z tohto hľadiska je potrebné vymedziť termín etika – morálka. Človeka už od nepamäti prenasleduje pokušenie zneužiť svoju moc a použiť ju ako kontrolu a nadvládu nad ostatnými ľuďmi, zvieratami i rastlinami pre svoj vlastný prospech nehľadiac pritom na ich legitímne záujmy.

Ide teda o **filozofickú** disciplínu, ktorá sa zaoberá správaním a usmerňovaním ľudského konania k životnému prostrediu.

Zakladá sa na ľudskej zodpovednosti, zachovaní podmienok života na Zemi.

Je to určitá forma spoločenského a kultúrneho správania sa človeka. Nejde však o postoj človeka k človeku, ale určuje, ako by sa mali ľudia správať k živej prírode.

Každý jeden z nás je schopný rozlíšiť dobré od zlého. Individuálne rozlíšenie dobra a zla môže mať dosah aj na spoločnosť.

Človek je neoddeliteľnou súčasťou spoločenstva prírody, ale nie je s prírodou identický. Je nad ňou vyvýšený práve tým, že ju ako kultúrne bytie zveľaduje, zodpovedá za stvorenie a má ho chrániť

Základ environmentálnej etiky tvoria kresťanské hodnoty **láska, úcta, ohľaduplnosť** a **sebakontrola**

Princípy

- 1) Nanajvýš dôležité je **zodpovedne nakladať s prírodnými zdrojmi** a tiež **podriaďiť techniku blahu stvorenia. Prírodné zdroje nie sú nekonečné.** (Spomeňte si, čo sme sa učili o rope) Niektoré po ich vyčerpaní nie je možné opäť obnoviť, ako v prípade ropy a zemného plynu, či niektorých druhov kovu, napr. ortuť, cín, zinok, olovo, meď, hliník a železo. Pri spotrebe týchto často nenahraditeľných zdrojov nesmieme zabúdať na **budúce generácie**, ktorým možno nebude možné zachovať zásoby prírodných zdrojov. Z toho plynie, že **obnoviteľné zdroje nesmú byť spotrebované rýchlejšie, než je možné ich nahradiť.** Tieto zdroje sa stávajú rovnakým problémom ako neobnoviteľné zdroje v tom prípade, že sú spotrebované vo väčšom množstve, než je možné nahradiť
- 2) V posledných rokoch v priemyslových zemiach sa stále viac šíri potreba **zodpovedne užívať techniku.** Nepriateľstvo voči nej nie je životaschopnou alternatívou, vzhľadom na skutočnosť, že technika je ľudský výdobytok a nie jej zlyhanie. **Technike vďačíme za veľa, napr. za humánne pracovné podmienky, za vysoké životné očakávania, väčšie pohodlie, za viac voľného času či finančné zaistenie sociálnymi inštitúciami.** Na druhej strane technika stráca všetky pozitíva v momente, keď prestane plniť svoju funkciu nástroja v službe človeku i celému stvoreniu a **stáva sa samoučelom kvôli zisku, moci či prestíži. Súčasný prístup k technike spôsobuje vážne environmentálne problémy: znečistenie ovzdušia ohrozujúce ľudské zdravie i prežitie rastlín a zvierat, presýtenie životného prostredia chemikáliami, znečistenie a vyčerpanie zásob vody.** A napokon štvrtým problémom je znečistenie a znetvorenie prírody ako takej
- 3) **Etické správanie sa k zvieratám.** Naše správanie je zodpovedné za **vymieranie druhov** a znižovanie ich počtu a vedie k **narúšaniu potravinového reťazca.** (Povedzte príklad potravinového reťazca a čo sa stane, ak články vymrú) Človek, lovec, ktorý má veľké možnosti lovu, ich vyhubí o tom svedčia aj dôkazy, mamut v severnej Amerike bol pravdepodobne človekom vyhubený. Navyše technológie lovu sa od tej doby zvýšili. Najvýraznejšie sa to prejavuje pri **love rýb.** Človek svojimi efektívnymi nástrojmi na zabíjanie, ako super predátor **je schopný urobiť globálne zmeny pre krátkodobý benefit.** Bolo zistené, že väčšina prirodzených dravcov rýb neulovila každoročne viac ako 5% dospelých rýb. U človeka to boli desiatky percent, v prípade lososov aj vyše 50%. V priemere lovíme morské ryby **14 krát viac** ako iné dravce. Dravé ryby , vtáky sa v prevažnej miere krmia mláďatami, zatiaľ čo človek sa zameriava na lov jedincov, ktoré sú schopné reprodukovať sa. Nejedná sa iba o ryby ale aj mäsožravce (medvede, levy, vlky) a sú lovené viac ako v prirodzených podmienkach. Lovíme ich nie pre potravu ale pre trofeje alebo z iných dôvodov. Títo predátori sú na vrchole potravinového reťazca, nemajú prirodzených konkurentov, ktoré by vážne ohrozovali prirodzený reťazec. Evolučne nie sú pripravené na moderného super predátora- človeka a nedokážu dostatočne rýchlo kompenzovať straty spôsobené lovom. Tu je tiež možnosť eticky pôsobiť a prehodnotiť naše konanie

Živočíšne a rastlinné druhy sú existenčne ohrozené našou vlastnou ľudskou vinou, našou chamtivosťou, honbou za uspokojením, márnivosťou, ale aj súkromnými záujmami. Priamou príčinou tohto environmentálneho nebezpečia sú zberatelia, milovníci i samotní spotrebitelia.

„Čím vzácnejšie je zviera alebo vymierajúca rastlina, tým viac ju človek túži usmrtiť, vytrhnúť, vlastniť – vypchané alebo zlisované, rezba zo slonoviny, kože, pestré vtáčie perie na klobúku – to všetko sú vytúžené dary, ktoré majú zvyšovať prestíž“ .

Živočíchy ktoré vyhynuli alebo čoskoro vyhynú v roku 2018

Ara sivomodrá

Lemur kata

Eastern cougar (poddruh Pumpy americkej)

Nosorožec tuporohý

Lístiar muricijský

Sviňucha kalifornská

Veľmlok čínsky (až 1,8 m)

ZHRNUTIE:

Nejestvuje žiadny život, ktorý by nebol hodný žitia ani vo vzťahu medzi človekom a stvorením a už vôbec nie vo vzťahu človeka k človeku.

Úloha 2: Nájdi informácie o právach zvierat. Ako sa so zvieratami nemá zaobchádzať?

Napíš 5 vecí, ako sa podľa teba dá zlepšiť život zvierat v tvojom okolí:

1.
2.
3.
4.
5.

Nájdi na internete aspoň 2 organizácie, ktoré pomáhajú zvieratám v núdzi a povedz, ako ich môžeme podporiť.

1.....

2.....

Východiská pre riešenie problémov environmentálnej etiky

- V úprimnej snahe uznaj a pochop rozsah a závažnosť problému.
- Hľadaj spôsoby, ako zaktivizovať etickú a morálnu sféru človeka.
- Sformuj morálny kódex vzťahov človeka k prírode
- Uplatňuj cielené prvky vo výchove a vzdelávaní, teda skús svojím názorom ovplyvniť aj iných.
- Snaž sa konať v zmysle ochrany životného prostredia, úprimná snaha sa opláti

Úloha 3: Môj morálny kódex správania sa k prírode:

Chcem:

Nechcem:

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....